ધોળાવીરા: અમૂલ્યવારસો

અહેવાલ

તા: ૨૮/૦૭/૨૦૨૧

સમય (સાંજે): ૦૫:૦૦થી૦૬:૧૫

તા: ૨૮/૦૭/૨૦૨૧નારોજ, આઈ. આઈ. ટી. ઈ.નાસેન્ટરઓફએક્સટેન્શનઅંતર્ગતસ્થાપિત, ડિપાર્ટમેન્ટઓફલેન્ગવેજિસએન્ડઇંડિયનકલ્ચરદ્વારા, ધોળાવીરાનેવિશ્વનીધરોહરનીયાદીમાંસ્થાનમળતા *ધોળાવીરા: અમૂલ્યવારસો*કાર્યક્રમનુંઆયોજનકરવામાંઆવ્યુંહતું.

કાર્યક્રમમાંઆઈ.આઈ.ટી.ઈ. ગુજરાતનાંમાન. કુલપતિશ્રી, ડૉ. હર્ષદએ.પટેલે, હાજરરહીપ્રાસંગિકઉદબોધનસાથેગુજરાતનાકચ્છમાંઆવેલાધોળાવીરાનોવર્લ્ડહેરિટેજયાદીમાંસમાવેશનીજાહેરાતનેવધાવીલેતાગર્વભાવવ્યક્તકર્યો, તેમજઆયોજિતસંવાદમાંજોડાયેલવકતાશ્રીઓનુંઅભિવાદનકર્યું. મુખ્યવકતાશ્રીઓ, શ્રીકીર્તિખત્રી, શ્રીકપિલઠાકરતેમજશ્રીયદુબીરસિંઘરાવતેધોળાવીરાહેરિટેજનીજાળવણી, હેરિટેજસંશોધન, ઉત્ખનનનીસમગ્રપ્રક્રિયાઅનેઉત્ખનનસાથેજોડાયેલાવિવિધઅનુભવોનીવાતવિસ્તારેચર્ચામાંમૂકી.

શ્રીકપિલઠાકરે, હેરિટેજસાઇટ્સ, તેમનુંમહત્વઅનેતેમનીજાળવણીવિષેમાહિતીઆપી, તેમજઆપણી, એટલેકેસમાજનીતેમાંસહભાગિતાકેવીહોઈશકેતેઅંગેઅભિપ્રાયઆપીકેટલાકઉદાહરણોરજુકર્યા.

શ્રીકીર્તિખત્રીએઉત્ખનનસમયનાપ્રત્યક્ષદર્શીઅનુભવોતેમજતેમજકેટલીકઐતિહાસિકતેમજભૌગોલિકબાબતોસાંકળી. તેઓનામતેધોળાવીરાઅન્યહડપ્પીયશહેરથીઅનેકરીતેમહત્વપૂર્ણછે. તેઓએજણાવ્યુંકે,રણનેકારણેઊભીથયેલીપાણીનીઅછતનેપહોંચીવળવાએસમયેઅહીંસિંધુખીણનીસંસ્કૃતિનોઇજનેરીકસબકામેલગાડવામાંઆવ્યોહતો.હાલનાભારતનાપશ્ચિમમાંઅનેપાકિસ્તાનનાપૂર્વમાંસિંધુનદીનાકિનારેવિકસેલીહોવાનેકારણેતેનેસિંધુખીણનીસંસ્કૃતિતરીકેપણઓળખવામાંઆવી.સિંધુખીણનીસંસ્કૃતિ'મૉર્ડનટાઉનપ્લાનિંગ' માટેજાણીતીહતી. આસંસ્કૃતિનાંશહેરોએમનાંમકાનો, સ્થાપત્યો, જાહેરસ્થળો, ગટરવ્યવસ્થામાટેઆજેપણઆદર્શમાનવામાંઆવેછે.વિશ્વવિરાસતસ્થળબનતાકચ્છતેમજખડિરવૈશ્વિકનકશાપરઆવીજશેઅનેપ્રવાસનનીનવીતકોઅહીંઉભીથશે, તેવીઆશાતેઓએવ્યક્તકરીહતી.

ધોળાવીરાનાસાઇટલોકેશનપરઉત્ખનનનીસમગ્રકામગીરીજેનામાર્ગદર્શનઅનેજવાબદારીમાંહાથધરવામાંઆવીતેવા, શ્રીયદુબીરસિંઘરાવત, કેજેઓતેસમયેડાયરેક્ટર,

ગુજરાતસ્ટેટઆર્કીઓલૉજીકલડીપાર્ટમેન્ટનુંદાયિત્વસંભાળીરહ્યાહતા.
તેઓશ્રીએઉત્ખનનનીસમગ્રપ્રક્રિયાનાતમામઅનુભવોતેમજક્રમબદ્ધઅવલોકનોનીવાતરજુકરતાજણા વ્યુંકે, ધોળાવીરામુખ્યત્વેત્રણભાગમાં,એટલેકેમધ્યમશહેર, નીચલુંશહેરઅનેકિલ્લામાંવહેચાયેલુંછે. સફાઈમાટેસારીરીતેબાંધવામાંઆવેલીભૂગર્ભડ્રેનેજસિસ્ટમસાથેનોકિલ્લો, સુવ્યવસ્થિતરસ્તાઓ, કોમ્પલેક્ષઅનેબેઠકવ્યવસ્થાધરાવતુએકવિશાળસ્ટેડિયમદર્શાવેછેકે, ધોળાવીરાએપકવેલીઇંટઅનેપથ્થરનાચણતરઅનેસુશોભનસાથેતૈયારકરવામાંઆવેલુંએકસુઆયો જિતનગરહતું.
આસાથેધોળાવીરાપાસેવિશ્વનીસૌથીપ્રાચીનજળસંરક્ષણપ્રણાલીછે.આસ્થળેએકમજબૂતકિલ્લો, મધ્યમભાગઅનેનિચેનાભાગનુંશહેરછે.
આનગરનામકાનોમાંરેતીનાપથ્થરકેચૂનાનાપથ્થરોથીબનેલીઇંટવાપરવામાંઆવીછે, જેઅન્યહડપ્પનસાઇટમાંકાદવનીઇંટોથીબનેલીહતી.જળસંચય, બાહ્યકિલ્લેબંધી, બેમેદાન - જેમાંથીએકનોઉપયોગતહેવારોમાટેઅનેબીજામેદાનનોઉપયોગબજારતરીકેકરવામાંઆવતોહતો, યુનિકડિઝાઇનધરાવતાનવદરવાજા, ઉત્તમવાસ્તુકલાઆધારિતબનેલુંસ્મશાન, બૌદ્ધસ્તૂપબંધારણજેમબનેલાગોળાર્ધનીશોધકરીહતી.ધોળવીરામાંમળેલાસ્મારકોબૌદ્ધસ્તૂપનીમાફક બનેલાજોવામળેછે. જ્યારેઅન્યાIVC સાઇટનીકબરમાંથીમાનવઅવશેષમળ્યાહતા, તેનાથીવિપરિતધોળાવીરામાંથીમનુષ્યનાઅવશેષોમળીઆવ્યાંનથી. બીસ્તઆવિશેજણાવેછેકે, આસ્મારકોમાંથીરાખકેઅસ્થિમળ્યાનથી, પરંતુઅન્યકિંમતીપથ્થરોઅનેઅન્યવસ્તુઓમળીછે. આબાબતોહડપ્પનસંસ્કૃતિમાંએકનવીનતમકડીજોડેછે.

કાર્યક્રમનુંસંચાલનડૉ. દીપ ત્રિવેદી દ્વારાકરવામાંઆવ્યુંહતું, તેમજડૉ. દીપક ચૌધરી, દ્વારાઆભારભાવવ્યક્તકરવામાંઆવ્યોહતો. સમગ્ર કાર્યક્રમ ફેસબુક લાઈવ કરવામાં આવ્યો હતો.

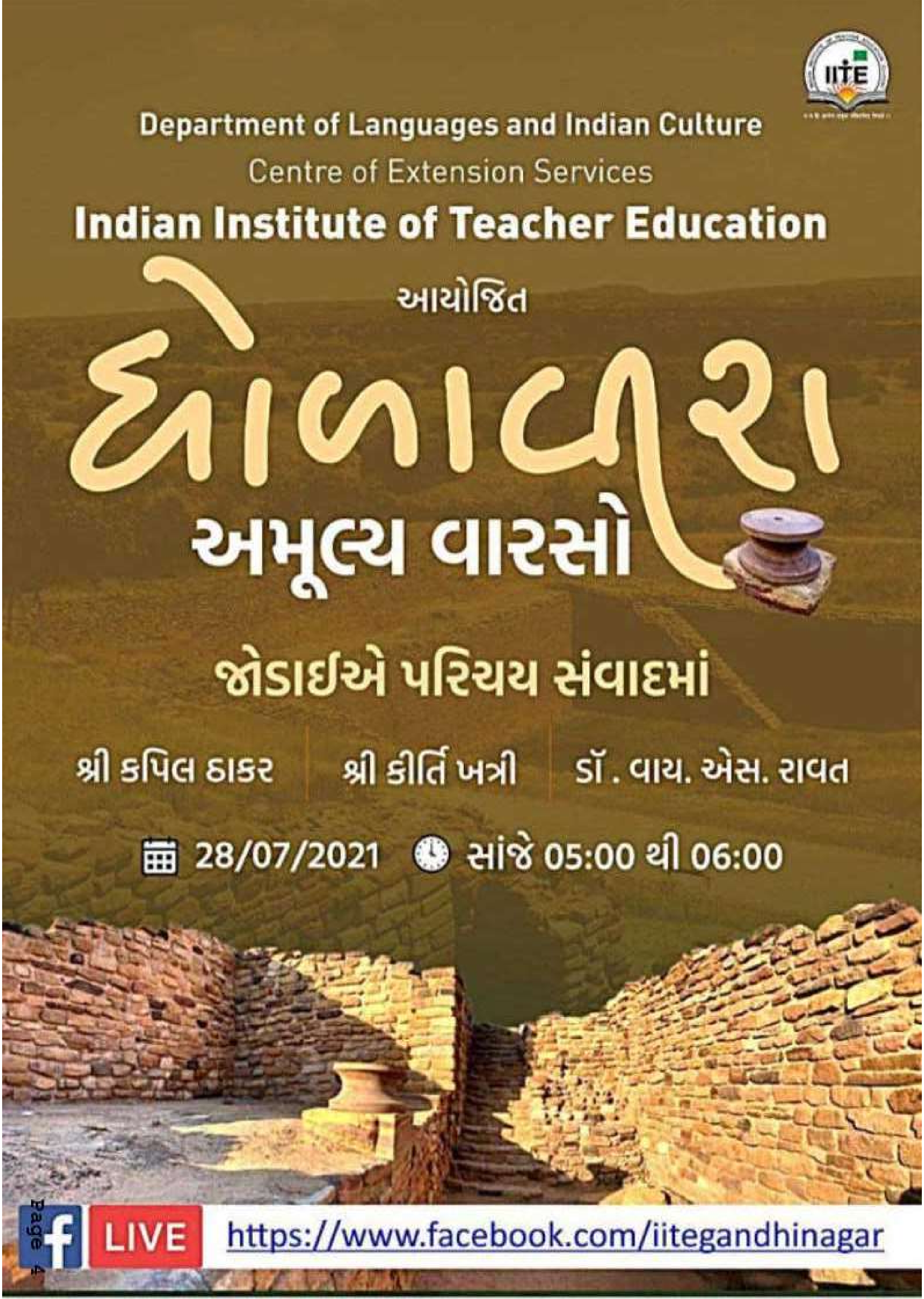
Department of Languages and Indian Culture
Centre of Extension Services
Indian Institute of Teacher Education
આયોજિત
ધોળાવીરા
અમૂલ્ય વારસો
જોડાઈએ પરિચય સંવાદમાં
શ્રી કપિલ ઠાકર
શ્રી કીર્તિ ખત્રી
ડૉ . વાય. એસ. રાવત
28/07/2021
સાંજે 05:00 થી 06:00
LIVE
https://www.facebook.com/iitegandhinagar